RUSKI INWALID

№ 105.

ŚRODA. 5 Maia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Królestwo Polskie z Warszawy. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Hiszpaniia. Angliia. Włochy.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 5 *Maia*.

Wody mineralne andrejapolskie.
(Artykuł nadesłany.)

Obywatel gubernii twerskiey powiatu ostaszkowskiego, właściciel maiętności Andrejapol, sławney z wód mineralnych żelaznych, ma zaszczyt oświadczyć szanowney publiczności iż dzisięciu letnie doświadczenia przekonały, że używanie kąpieli z wód pomienionych wracało zupełne zdrowie osobom, których zastarzałe i miane iuż za nieuleczone męczyły choroby, a razem dowiodło, że zdanie o tych wodach wyrzeczone przy ich analitycznym rozbione za pozwoleniem rządu w roku 1810 przez Chemika i Akademika *Sewergina* i doktora *Buttatz* niemniey też praktyczne doświadczenia lekarskie doktora *Frideburg*, wydane w r. 1811 za potwierdzeniem rady Akademii Medykochirurgiczney petersburskiey, zasługuią na zupełną wiarę i ufność publiczną.

Te wody co do cząstek ich składaiących w niczem nieustępuiące podobnym *Piörmontskim*, maią następuiące własności lekarskie: 1. Zmacniaiące; 2. Pędzące odchody wodne; 3. Sprawuiące mocną transpiracią; 4. Lekko-zwalniaiące.

Liczne przykłady pomyślnych skutków przez dziesięć lat ciągle okazuiące się, co rok zdaią się powiększać. Nadpotrzebnem sądzi właściciel wyszczególnienie chorob i słabosci w których kąpiele z wód tych zbawiennie działaią, a obowiązkiem tylko swoim rozumie donieść szanowney publiczności, że przy tych wodach znaleść można doświadczonego doktora, wygodne pomieszkanie, wszelkie artykuły potrzebne do życia za naymnieyszą opłatę. Zapraszaią się przeto osoby szukaiące poprawy zdrowia w kąpielach mineralnych, a zapewne na niczem im zbywać niebędzie.

— Nayłaskawiey mianowani zostali kawalerami orderów: Ś. Włodzimierza 2go stopnia: Rzeczywisty radca stanu *Dubieńs i*; tegoż orderu 3go stopnia: Prezes 1 departamentu izby moskiewskiey sądu cywilnego Radca Stanu *Kruków* i Pułkownik inżynieryi *Potie*; tegoż orderu 4go stopnia: 8mey klassy *Kupryianów*, ober audytor etatu wóysk usadowionych; Radca dworu *Barkow* inspektor uczniów przy uniwersytecie Kazańskim i kapitan inżynieryi *Gahu*; Zaszczyceni zostali orderem ś. Anny 2giey klassy z ozdobami brylantowemi: Alexander *Jskrzycki* Radca stanu i Ober Sekretarz Senatu rządzącego; Radca stanu rzeczywisty *Biedniaków*, Prezes sądów głównych gubernii Saratowskiey; *Denibeków*, Prezes sądów głównych gubernii Smoleńskiey i członek sądów sumiennych iarosławskich *Kokowców*; Radcy kollezcy: Ober Sekretarz Senatu rządzącego *Rabinin*; Prezesi sądów głównych *Bagiński* Oremburgskiego, *Protopopów* Razańskiego i *Chrulew* Tulskiego; Prokurorowie gubernscy: *Chołodkowski* Smoleński i *Spirydonów* Włodzimierski. Otrzymali tenże order 3ciey klassy: Radca dworu *Kasniemski*; Radca dworu *Jkonninków*; Assesor kolleski *Arnautów*; *Jowtz* Strabczy guberski grodzieński: Radcy tytularni pełniący służbę w ministerium sprawiedliwości: *Szydłowski* i *Mazurew*; Tranzlatorowie przy senacie rządzącym Symon *Dembiński* i Leon *Kochanowski*; Pomocnik metrykanta Symon *Łappa*.

— W tych dniach wyszła tu na widok publiczny książka pod tytułem *opisanie życia Xiążęcia Berry*, przełożona z francuzkiego na ięzyk Rossyyski. Dostać iey można u wszystkich xięgarzy stolicy tuteyszey.

Królestwo Polskie.

z Warszawy 5 Maia.

Zagaienie posiedzenia publicznego Towarzystwa Królewsko Warszawskiego Przyiaciół nauk d. 3 Maia 1820 przez Stanisława Staszica *Radcę stanu, Prezesa tegoż Towarzystwa.*

(Dokończenie).

Ofiary w tem półroczu uczynione do Biblioteki Towarzystwa.

Od członków Towarzystwa.

Sekretarz Senatu Julian Ursyn Niemcewicz ofiarował tom trzeci dzieła swego pod tytułem: Dzieie panowania Zygmunta III.

Były Rektor Uniwersytetu Wileńskiego Jan Sniadecki dzieło własne drugiego wydania Trygonometrya kulista analitycznie wyłożona.

Doktór Medycyny Hiacynt Dziarkowski dzieła swego część drugą pod tytułem: Poradnik domowy.

Rektor Uniwersytetu Krakowskiego Walenty Litwiński tom IV i V. Roczników Towarzystwa Naukowego w Krakowie.

Professor Uniwersytetu Warszawskiego i Bibliotekarz Joachim Lelewel: kilka dzieł historycznych swoiey pracy.

Naddzierżawca Łomny Antoni Trębicki, historyą powszechną Jana Mullera w rękopismie, którą z niemieckiego na polski ięzyk przełożył.

Ofiary w xiążkach i rękopismach od różnych osób.

Były Kanclerz Wielki koronny Hiacynt Hr. Małachowski: własne pisma i mowy drokowanu w Wrocławiu 1809 roku.

Były Jenerał woyska polskiego Stanisław Szymanowski: cztery dzieła rozmaite, i kilka rękopismów.

Prezes Sądu kryminalnego w Krakowie Piekarski xiążkę pod tytułem: Bractwa Miłosierdzia w Krakowie u Swiętey Barbary zaczętego roku 1584. Ordynacye przedrukowane 1819 roku.

Konsul Jeneralny w Warszawie Cesarza Austryackiego du Chet: rozmaite rękopisma ściągaiące się szczególniey do dzieiów panowania Króla Polskiego Stanisława Augusta.

Pułkownikowa Jerzmanowska: Histoire de l'empire Ottoman par. Mr. de Sallaberry.

Kanonik i Officyał Kielecki X. Juszyński własne dzieło pod tytułem: Dykcyonarz Poetów Polskich w dwóch tomach, wydane w Krakowie 1820.

Radca Delegacyi Administracyyney Józef Mikłaszewski: Woluminów trzynaście dzieł wskazuiących obowiązki urzędników administracyynych.

Mecenas Felix Paweł Srzedziński, dziełko, które z francuzkiego przełożył Urządzenie porządku. i policyi w Sądach Appellacyynych i Trybunałach.

Assessor Trybunału Woiewództwa Lubelskiego Jan Kłodziński, rozprawę własną pod tytułem: O potrzebie prawa cywilnego.

Syn zmarłego Jenerała naczelnego artylleryi Karola Sierakowskiego członka Towarzystwa, rozmaite papiery po nim pozostałe.

Konstanty Maieranowski z Krakowa pisemko własnego układu: Pomniki Alexandra.

Professor w konwikcie Warszawskim Piiar: X. Jakób Walicki: Boetius de Consolatione Philosoph. Norimbergae 1495.

Malarz Daniel Kondratowicz rozprawę własną o sztuce malarstwa.

Professor Gimnazyum Krzemienieckiego Józef Uldyński dzieło własne pod tytułem: Jeografiia starożytna stosowana do dzisieyszey.

Bezimienny autor dziełko własne: O przyczynach upadku naszego kredytu. w Warszawie 1820.

Obywatel Warszawski Eugeniusz de Brenn ofiarował kilkadziesiąt xiążek w różnych materyach i językach.

Uczeń Uniwersytetu Król: Warsz: Jan Kozłowski Pauli Jovii Historiarum sui temporis libri 18 Venetiis 1553.

Ofiary do Muzeum i Gabinetu rzeczy przyrodzonych:

Prezes Działu Umieiętności Alexander Hr. Chodkiewicz: znaczną ilość węgla ziemnego, który znaleziony między warstwami kredy nad niemnem w Poniemuniu blisko Grodna.

Sekretarz Senatu Niemcewicz: Dwa kawałki skóry wieloryba Rocken zwanego.

Jenerał dywizyi Wincenty Hr: Krasiński: petryfikacyą drzewa odciętego, w którem widzieć się daie wyraźnie kora, drzewo, sęk i gałęź, znalezioną w Zegrzu nad Narwą.

Rektor Uniwersytetu X. Szweykowski: Medal srebrny bity z powodu założenia tuteyszego Uniwersytetu.

Jenerał Stanisław Szymanowski ofiarował:

a) Medal srebrny wystawuiący Chrzest Jezusa Chrystusa.

b) Pancerz z przyłbicą staropolską.

Dyrektor Jeneralny dróg i mostów Franciszek Xawery Christiani: blachę mosiężną okrągłą, która iest częścią dawnego Astrolabium Arabskiego, znalezioną pod Błoniem w Obwodzie Warszawskim przy kopaniu ziemi do drogi.

Zacni obywatele! za te dary składam wam imieniem towarzystwa nayczulsze podziękowanie.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

z Wiednia 24 Kwietnia.

Słychać, iż iest w robocie zawarcie związku familiynego między dworami Wiedeńskim i Berlińskim, i że ta ważna okoliczność tego lata będzie roztrzygniona, a to albo przez wydanie Arcy-Xiężniczki Austryackiey za Królewica Pruskiego, albo Królewney Pruskiey za którego z Arcy-Xiążat Austryackich. Cożkolwiek bądź, to pewna, iż Cesarz Austryacki wyiedzie dnia 12 Maia do Pragi w Czechach, a z nim Arcy Xiąże Rayner Vice-Król Lombardsko-Wenecki, skąd po nieiakim czasie maią poiechać do Berlina, gdzie także spodziewane są inne znakomite osoby, Ziazd ten zdaią się potwierdzać wielkie przygotowania, czynione w stolicy monarchii pruskiey na ich przyięcie.

Gazeta Norymbergska doniosła o ważney odmianie maiącey nastąpić w politycznych prawach Królestwa Saskiego a ta będzie w tem mianowicie, iż co dotychczas sami tylko właściciele ślachta należeli do składu Stanów Saskich, na przyszłym ich zieździe zasiadać i głosować maią i właściele nieślachta. Co się tycze nowey konstytucyi, z tą się podobno Król Saski do ukończenia teraźnieyszego kongressu pełnomocników dworów niemieckich w Wiedniu zatrzyma.

Francija.

Na żądanie i kosztem gwardyi narodowey paryzkiey odprawiło się d. 14 Kwietnia żałobne nabożełstwo w metropolitalnym kościele za Xięcia Berry.

Przytoczono teraz list, który Xiężna Berry wieżdzaiąc do Francyi napisała była do swego małżonka, a ten iest taki:

Niewiem, iak cię mam mianować. Czy Mościpanem (monsieur)? *To iest, zazimno. Czy* Monseigneur? *To iest zaceremonialnie. Czy moim mężem? To uprzedza moie nadzieie. Nazwę cię przeto, móy przyiacielu. — Nie iestem piękną: gdy ci iednak powiedziano, iż starać się będę podobać ci się i bydź kochaną, póydę więc iak naychętniey za moiem powołaniem.*

Ostatnie dzieło Panny *Lenormand* sławney wieszczbiarski o Kongresie Akwisgranskim oddano królowi.

Szkoła elementarna żydowska w mieście

Metz znaczny postęp czyni. Przyięto w niey za książkę nauczaiącą moralności i religii. *krótki zbiór biblii, i wybór wyiątków pobożnych i moralnych*, którą to książkę rozdano celuiącym żydkom w tey szkole iako nagrodę, w obecności członków wydziału żydowskiego, i urzędników publicznych.

Trzech ułanów pruskich z osady miasta Sarrebruck przybyło do Spicheren gminy francuzkiey, i wmieszali się między młodzież tańcuiącą w karczmie. Wkrótce chcieli tam przewodzić; ale mieszkańcy powiedzieli im, żeby i mieysca zabawy odeśli. Gdy wychodzili, szedł tam młodzian nienależący do zwady; tego ieden z Prusaków pchnął w brzuch nożem. Pochwycono go zaraz i drugiego kamrata iego; a trzeci dowiedziawszy się o losie tamtych, dobył pałasza, i szedł grożąc mieszkańcom. Wzięto go, i wszyscy trzey są w więzieniu.

Na żadnego z Monarchow życie nie było tyle zamachów, ile na Henryka IV. Po odkryciu pierwszego spisku, przestrzegali go przyiaciele, ażeby bez liczney straży nie wyieżdżał. Odpowiedział on na to: *Dusza Króla nie powinna znać trwogi. Kto się śmierci lęka, ten przeciw mnie nic nie przedsięwezmie; ale kto życiem pogardza, ten zawsze będzie panem moiego, i tysiąc straży mnie nie obroni. Tyrani tylko lękać się powinni.*

Hiszpaniia.

Gdy w Tudela zakładano konstytucyyny kamień, spostrzeżono poiazd z trzema inkwizytorami z Valledolid, iadącami do Francyi. Lud zaprosił ich na tę uroczystość, po którey z wielką grzecznością odprowadził ich do karety.

W czasie ogłoszenia Konstytucyi w Kordubie było bardzo wiele panienek, z których każda trzymała exemplarz konstytucyi w ręku.

Angliia.

z *Londynu*, 21 *Kwietnia*.

Według ostatnich doniesień z Gibraltaru od 27 marca, zaraza grassuiąca w Maroko znacznie się zmnieysza. Z tem wszystkiem, w stolicy tego cesar.twa umiera iescze co dzień od 200 do 300; a w Magadora od 15 do 20 ludzi. Kordon który rozciągnął był Jenerał *Don* między prowincyiami hiszpańskiemi i Gibraltarem zdięto 25 z. m. i wszystkie stosunki z Hiszpaniią do dawney powróciły czynności. — W Kadyxie z rozkazu rządu zniesiono podatki od wina i innych temu podobnych przedmiotów.

20 b. m. Król dawał posłuchanie uroczystey deputacyi od duchowieństwa szkockiego i uniwersytetu edymburgskiego. Tegoż dnia poseł hiszpański Xiąże *St. Carlos* miał posłuchanie pożegnania, a posłowie nadzwyczayni pruski Hrabia *Tauenzin*, austryiacki Xiąże *Esterhasi* i neapolitański Hrabia *Rudolf*, złożyli Królowi powinszowania od Monarchów swoich.

Na ostatnich końskich wyścigach w New-Market, koń iezdny Xięcia *Graffon* nazwany *Pindary* wygrał dla Pana swoiego 6000 gwineów. Tamże ofiarowano było Xiążęciu 5000 gwineów za tego konia; lecz niechciał go przedać.

15 b. m. W Naas-Road o sześć mil od Dublina miało mieysce następuiące smutne wydarzenie: Żołnierz pułku Królewskiego Szkockiego, spotkawszy 12letniego chłopczyka długo mierzył do niego z karabinu, nakoniec wystrzelił i zabił. Po czem obeyrzał się na około czy kto zbrodni iego niewidział, a spostrzegłszy młodą kobiętę, znowu nabił karabin i strzelił do niey; lecz nietrafił i kobieta miała dosyć czasu do schronienia się do domu przyległego. Schwytano zabóycę natychmiast i pod sąd oddano.

Włochy.

z *Rzymu*, 18 *Kwietnia*.

— Małżonka Króla angielskiego wyiechała z Rzymu 7 b. m. i udała się przez Pezaro i Milan do Londynu, gdzie ma stanąć na pierwszy maia. Cały iey orszak składa się z siedmiu powozów.

Kurs Petersburski.

Dukat:	hollend: nowy	—	rubli as:	—	11 k. 50.
Ditto	— Ditto stary	—	Ditto	—	11 — 25.
Rubel srebrny	—	—	Ditto	—	3 — 75.

w Petersburgu.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.